

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-04-74-T

Datum: 21. april 2011.

Original: francuski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti
sudija Árpád Prandler
sudija Stefan Trechsel
sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua, rezervni sudija
Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 21. aprila 2011.

TUŽILAC

protiv

**Jadranka PRLIĆA
Brune STOJIĆA
Slobodana PRALJKA
Milivoja PETKOVIĆA
Valentina ĆORIĆA
Berislava PUŠIĆA**

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG PRALJKA
ZA PRIVREMENO PUŠTANJE NA SLOBODU**

Tužilaštvo:

g. Kenneth Scott
g. Douglas Stringer

Odbrana optuženih:

g. Michael Karnavas i gđa Suzana Tomanović za Jadranka Prlića
gđa Senka Nožica i g. Karim A. A. Khan za Brunu Stojića
gđa Nika Pinter i g. Božidar Kovačić za Slobodana Praljka
gđa Vesna Alaburić i g. Zoran Ivanišević za Milivoja Petkovića
gđa Dijana Tomašegović-Tomić i g. Dražen Plavec za Valentina Ćorića
g. Fahrudin Ibrišimović i g. Roger Sahota za Berislava Pušića

I. UVOD

1. Pretresno Vijeće III (dalje u tekstu: Vijeće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud), rješava po "Zahtjevu Slobodana Praljka za privremeno puštanje na slobodu", koji su branioci optuženog Slobodana Praljka (dalje u tekstu: Praljkova odbrana, odnosno optuženi Praljak) podnijeli na povjerljivoj osnovi uz povjerljivi dodatak 7. aprila 2011. godine (dalje u tekstu: Zahtjev, odnosno povjerljivi Dodatak Zahtjevu).

II. HISTORIJAT POSTUPKA

2. Dana 7. aprila 2011. godine, Praljkova odbrana je podnijela Zahtjev kojim je zatražila privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka do izricanja presude.¹

3. U dopisu priloženom u povjerljivom dodatku Zahtjeva, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske Vijeću daje garancije da će optuženi Praljak, ako se Zahtjev odobri, poštovati uslove pod kojima se privremeno puštanje na slobodu odobrava, kao i da će se vratiti u Haag na datum koji odredi Vijeće.²

4. Vijeće je e-mailom poslatim 7. aprila 2011. godine naložilo stranama u postupku da podnesu odgovore na Zahtjev do 14. aprila 2011. godine.

5. Dopisom od 8. aprila 2011., zavedenim u Sekretarijatu 11. aprila 2011. godine, Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Nizozemske (dalje u tekstu: Nizozemska) uputilo je Međunarodnom sudu pismo i obavijestilo ga da se ne protivi privremenom puštanju na slobodu optuženog Praljka.³

6. Dana 13. aprila 2011. godine, tužilaštvo je na povjerljivoj osnovi podnijelo "Jedinstveni odgovor Tužilaštva na zahtjeve Jadranka Prlića i Slobodana Praljka za privremeno puštanje na slobodu" (dalje u tekstu: Odgovor) u kojem se tužilac protivi

¹ Zahtjev, str. 1 i par. 37.

² Dopis Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske od 4. aprila 2011. godine, priložen u povjerljivom Dodatku Zahtjevu.

³ Dopis Ministarstva vanjskih poslova Nizozemske u vezi s privremenim puštanjem na slobodu Slobodana Praljka, od 8. aprila 2011. godine, zaveden u Sekretarijatu 11. aprila 2011. godine.

Zahtjevu⁴ i traži da se, ukoliko Vijeće odobri Zahtjev, odgodi izvršavanje dotične odluke dok se ne donese odluka po žalbi na osnovu pravila 65(E) Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik).⁵

III. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

7. U prilog Zahtjevu, Praljkova odbrana upućuje na argumente i opšte informacije iznesene u sklopu prethodnih zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu⁶ i upotpunjuje ih navodeći sljedeće: 1) da je datum izricanja presude procijenjen najranije za februar 2012. godine;⁷ 2) da je optuženi Praljak aktivno sudjelovao u postupku⁸ i da se nalazi u pritvoru oko sedam godina;⁹ 3) da je optuženi Praljak u mnogo navrata privremeno pušten na slobodu od početka postupka 2006. godine i da je uvijek poštovao sve uslove koje je Vijeće odredilo;¹⁰ 4) da je vlada Republike Hrvatske uvijek preduzimala mjere koje je Vijeće zatražilo, u skladu sa sporazumom o saradnji između Republike Hrvatske i Međunarodnog suda;¹¹ 5) da optuženi Praljak ispunjava uslove koje postavlja pravilo 65(B) Pravilnika s obzirom na to da on ne predstavlja nikakvu opasnost za žrtve, svjedoke, ili bilo koju drugu osobu¹² i da će se vratiti pred Međunarodni sud ukoliko bude pušten na slobodu,¹³ kao što je to učinio prilikom prethodnih privremenih puštanja na slobodu¹⁴ i 6) da u tom pogledu, zdravstveno stanje optuženog Praljka bitno smanjuje rizik od bijega.¹⁵

8. Praljkova odbrana osim toga tvrdi da je kriterijum "dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga" koji je utvrdilo Žalbena vijeće, pogrešan u ovoj fazi postupka¹⁶ i

⁴ Odgovor, par. 1 i 8.

⁵ Odgovor, par. 9.

⁶ Zahtjev, par. 1.

⁷ Zahtjev, par. 2.

⁸ Zahtjev, par. 16.

⁹ Zahtjev, par. 5.

¹⁰ Zahtjev, par. 3, 14, 15.

¹¹ Zahtjev, par. 15.

¹² Zahtjev, par. 11 i 18.

¹³ Zahtjev, par. 11, 14, 15, 17.

¹⁴ Zahtjev, par. 3, 4, 14, 15.

¹⁵ Zahtjev, par. 15.

¹⁶ Zahtjev, par. 9-21.

da je dovoljno ispuniti uslove predviđene pravilom 65(B) Pravilnika da bi se odobrilo privremeno puštanje na slobodu.¹⁷

9. Međutim, Praljkova odbrana ipak iznosi humanitarne razloge koje smatra dovoljno uvjerljivim da opravdavaju privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka do izricanja presude.¹⁸ Ona tvrdi da je pretjerano dugo trajanje pritvora faktor koji treba uzeti u obzir pri odobravanju privremenog puštanja na slobodu i koji predstavlja dovoljno uvjerljiv humanitarni razlog u ovom slučaju, zbog toga što taj pritvor, koji nije opravdan,¹⁹ ima štetne posljedice po fizičku i duševnu ravnotežu optuženog i njegovih bližnjih.²⁰ Tako, Praljkova odbrana zaključuje da procijenjeno trajanje završnog vijećanja Vijeća i stoga pritvora optuženog Praljka, te garancije vlade Republike Hrvatske, čine dovoljno uvjerljiv humanitarni razlog da bi se opravdalo privremeno puštanje na slobodu do izricanja presude.²¹

10. U Odgovoru, tužilaštvo se protivi Zahtjevu prije svega iz sljedećih razloga: 1) zbog toga što je rizik od bijega tim veći što se postupak više bliži kraju i stoga što je izvođenje dokaza završeno;²² 2) zato što se odobravanjem dugog privremenog boravka na slobodi uvećava rizik od bijega,²³ jer pomisao na povratak u pritvor pada to teže, a to predstavlja i velik teret za jurisdikciju zaduženu za primjenu mjera kojima je privremeno puštanje na slobodu uslovljeno;²⁴ 3) zato što je Vijeće dužno postupati prema jurisprudenciji Žalbenog vijeća u vezi s "dovoljno uvjerljivim humanitarnim razlozima", kao što je to ranije činilo;²⁵ 4) zato što sama činjenica da kontinuirani pritvor nekog optuženog može imati negativne posljedice po njegovo zdravlje ne predstavlja dovoljan razlog da se odobri privremeno puštanje na slobodu²⁶ i 5) zato što optuženi Praljak ne

¹⁷ Zahtjev, par. 21.

¹⁸ Zahtjev, par. 22-29.

¹⁹ Zahtjev, par. 23.

²⁰ Zahtjev, par.23-26.

²¹ Zahtjev, par. 28.

²² Odgovor, par. 2 i 8.

²³ Odgovor, par. 1-2 i 8.

²⁴ Odgovor, par. 2.

²⁵ Odgovor, par. 3 i 4.

²⁶ Odgovor, par. 5 i 6.

iznosi nikakav valjani humanitarni razlog u prilog svom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu i ne daje nijedan dokument kojim bi potkrijepio svoje argumente.²⁷

11. Konačno, ukoliko Vijeće odluči da odobri Zahtjev, tužilaštvo traži da se odgodi izvršenje odluke dok se ne riješi žalba koju će ono eventualno uložiti.²⁸

IV. MJERODAVNO PRAVO

12. Vijeće tužilaštvo i Prličevu odbranu upućuje na elaboraciju prava mjerodavnog za primjenu pravila 65 Pravilnika u nekim ranijim odlukama po zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu,²⁹ čiji sadržaj i u njima navedene izvore preuzima u potpunosti bez ponovnog iznošenja, a posebno što se tiče 1) uslova za odobravanje privremenog puštanja na slobodu, propisanih pravilom 65(A) i 65(B), Pravilnika,³⁰ i 2) ustaljene jurisprudencije Međunarodnog suda u vezi s kriterijumima za ocjenjivanje opravdanosti privremenog puštanja na slobodu,³¹ uključujući razmatranje zahtjevā u svjetlu konkretnih okolnosti situacije optuženog.³²

V. DISKUSIJA

²⁷ Odgovor, par. 7.

²⁸ Odgovor, par. 9.

²⁹ V. posebno "Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Brune Stojića", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa Stojićem od 9. decembra 2009.), par. 6–9; "Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Petkovića", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Petkovićem od 9. decembra 2009.), par. 5–8; "Odluka po zahtjevu optuženog Stojića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 3. septembar 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa Stojićem od 3. septembra 2009.), par. 7–10; "Odluka u vezi s privremenim puštanjem na slobodu optuženog Valentina Čorića", povjerljivo, 17. juni 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Čorićem od 17. juna 2009.), par. 9–12; "Odluka po zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 29. maj 2009., par. 10–13.

³⁰ V. posebno Odluka u vezi sa Stojićem od 9. decembra 2009., par. 6; Odluka u vezi s Petkovićem od 9. decembra 2009., par. 5; Odluka u vezi sa Stojićem od 3. septembra 2009., par. 7; Odluka u vezi sa Čorićem od 17. juna 2009., par. 9.

³¹ V. posebno Odluka u vezi sa Stojićem od 9. decembra 2009., par. 7; Odluka u vezi s Petkovićem od 9. decembra 2009., par. 6; Odluka u vezi s Čorićem od 17. juna 2009., par. 10; *Tužilac protiv Miće Stanišića* predmet br. IT-04-79-AR65.1, "Odluka po Interlokutornoj žalbi tužilaštva na Odluku o privremenom puštanju na slobodu optuženog Miće Stanišića", javno, 17. oktobar 2005. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Mićom Stanišićem), par. 8; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.7, "Odluka po Žalbi tužioca na Odluku po Zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu" od 31. marta 2008.", javno, 21. april 2008. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008.), par. 8; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.8, "Odluka po Žalbi tužioca na Odluku po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića od 7. aprila 2008.", javno, 25. april 2008. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Prličem od 25. aprila 2008.), par. 10.

³² *Tužilac protiv Boškskog i Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-AR65.1, "Odluka po Interlokutornoj žalbi Johana Tarčulovskog na odluku kojom se odbija njegov zahtjev za privremeno puštanje na slobodu", javno, 4. oktobar 2005., par. 7; Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 8; Odluka u vezi s Prličem od 25. aprila 2008., par. 10; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.14, "Odluka po Žalbi Jadranka Prlića na 'Odluku po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu' od 9. aprila 2009.", javno, 5. juni 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Prličem od 5. juna 2009.), par. 13.

13. Vijeće konstatuje da su, u skladu s pravilom 65(B) Pravilnika, vlasti Nizozemske, zemlje domaćina, dopisom od 8. aprila 2011., zavedenim u Sekretarijatu 11. aprila 2011. godine, obavijestile Vijeće o tome da se ne protive postupku pokrenutom s ciljem eventualnog privremenog puštanja na slobodu optuženog Praljka.³³

14. Osim toga, dopisom od 4. aprila 2011. godine, vlasti Republike Hrvatske dostavile su svoje garancije da optuženi Praljak, u slučaju da Vijeće odobri zahtjev za privremeno puštanje na slobodu, neće tokom tog privremenog boravka na slobodi uticati na žrtve, svjedoke, ni bilo koju treću osobu niti ih ugrožavati, kao i da će se vratiti u Haag na datum koji odredi Vijeće.³⁴

15. Vijeće podsjeća na to da se, kako bi se donijela ocjena o tome da li su uslovi propisani pravilom 65(B) Pravilnika ispunjeni, u obzir moraju uzeti svi relevantni faktori za koje bi se od razumnog pretresnog vijeća očekivalo da ih uzme u obzir prije donošenja odluke.³⁵

16. Što se tiče rizika od bijega optuženog Praljka, Vijeće konstatuje da je optuženi, *povrh činjenice* da se dobrovoljno predao Međunarodnom sudu, poštovao sve uslove određene prilikom njegovih ranijih privremenih puštanja na slobodu, u skladu s nalogima i odlukama pretresnih vijeća donesenim 30. jula 2004.,³⁶ 1. jula 2005.,³⁷ 14. oktobra 2005.,³⁸ 26. juna 2006.,³⁹ 8. decembra 2006.,⁴⁰ 11. juna 2007.,⁴¹ 29. novembra 2007.,⁴² 4. decembra 2009.,⁴³ 12. jula 2010.,⁴⁴ 9. decembra 2010.⁴⁵ i 11. februara 2011.⁴⁶

³³ Dopis Ministarstva vanjskih poslova Nizozemske u vezi s privremenim puštanjem na slobodu Slobodana Praljka od 8. aprila 2011. godine, dostavljenim Sekretarijatu 11. aprila 2011. godine.

³⁴ Dopis Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske od 4. aprila 2011. godine, priložen u povjerljivom Dodatku Zahtjevu.

³⁵ Odluka u vezi s Mićom Stanišićem, par. 8; *Tužilac protiv Jovice Stanišića i Franka Simatovića*, predmet br. IT-03-69-AR65.4, "Odluka po žalbi tužioca na odluku o privremenom puštanju na slobodu i zahtevima za izvođenje dodatnih dokaza na osnovu pravila 115", 26. juni 2008., par. 35; Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 8; Odluka u vezi s Prličem od 25. aprila 2008., par. 10.

³⁶ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, "Nalog o privremenom puštanju na slobodu Slobodana Praljka", 30. juli 2004.

³⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, "Nalog po Zahtjevu Slobodana Praljka za izmjenu uslova privremenog puštanja na slobodu", 1. juli 2005.

³⁸ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka kojom se odobrava dopunski zahtjev Slobodana Praljka za izmjenu uslova privremenog puštanja na slobodu", 14. oktobar 2005.

³⁹ "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo, 26. juni 2006.

⁴⁰ "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", djelimično povjerljivo, 8. decembar 2006.

⁴¹ "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javno s povjerljivim dodatkom, 11. juni 2007.

17. Osim toga, iako, po mišljenju Žalbenog vijeća, zaključenjem dokaznog postupka tužilaštva nastupa značajna promjena situacije koja nalaže novu i detaljnu ocjenu rizika od bijega optuženog,⁴⁷ Vijeće napominje da se, uprkos važnosti toga što su dokazni postupci timova odbrane zaključeni 17. maja 2010.⁴⁸ i što su izlaganja završnih riječi tužilaštva i odbrane održana u februaru i martu 2011. godine,⁴⁹ na osnovu tih događaja ne može zaključiti da je rizik od bijega optuženog Praljka povećan.⁵⁰ Osim toga, Vijeće smatra da, u slučaju da odobri Zahtjev, mjere koje će garantovati njegov povratak na suđenje s obzirom na rizik od bijega, a koje se mogu odrediti optuženom Praljku, kao što je stalni nadzor od strane hrvatskih policijskih organa, neutralizuju svaki eventualni rizik od bijega.

18. Iz tih razloga, Vijeće je uvjeren da će se optuženi Praljak, ako bude oslobođen, vratiti u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija (dalje u tekstu: PJUN).

19. Iz istih razloga, Vijeće smatra da optuženi Praljak, ako bude pušten na slobodu u Hrvatsku, neće predstavljati opasnost za žrtve, svjedoke ili bilo koga drugog⁵¹ i podsjeća u vezi s tim da s obzirom na to da je postupak ušao u svoju završnu fazu, više ni jedan svjedok ne bi trebao svjedočiti pred Vijećem.⁵²

⁴² "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javno s povjerljivim dodatkom, 29. novembar 2007.

⁴³ "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 4. decembar 2009.

⁴⁴ "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 12. juli 2010., izmijenjena "Drugom odlukom po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 15. juli 2010.; izmijenjene "Odlukom o produženju privremenog puštanja na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 12. avgust 2010., ispravljeno "*Corrigendum* Odluke o produženju privremenog puštanja na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo, 13. avgust 2010.; izmijenjeno Drugom odlukom o produženju privremenog puštanja na slobodu optuženog Praljka, povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 19. avgust 2010.

⁴⁵ "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2010.

⁴⁶ "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo i *ex parte* s povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 11. februar 2011.

⁴⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.5, "Odluka po objedinjenoj žalbi tužilaštva na odluke o privremenom puštanju na slobodu optuženih Prlića, Stojića, Praljka, Petkovića i Čorića", javno, 11. marta 2008. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Prličem od 11. marta 2008.), par. 20.

⁴⁸ "Nalog o okončanju izvođenja dokaza odbrane", javno, 17. maj 2010.

⁴⁹ Pretresi od 7. februara 2011. do 2. marta 2011.

⁵⁰ O jurisprudenciji Međunarodnog suda u vezi s ponovnim i detaljnim razmatranjem rizika od bijega nakon okončanja pretresne faze i u iščekivanju izricanja presude, v. *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88, "Odluka po Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, 11. februar 2010., par. 11 i 14, i *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.11 "Odluka po žalbi tužilaštva na Odluku po Gverinom dodatnom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, 25. januar 2010., par. 13-16.

⁵¹ Ta se opasnost ne procjenjuje *in abstracto* – ona mora biti stvarna. Odluka u vezi s Mićom Stanišićem, par. 27.

⁵² Nalog o izmjeni rasporeda, str. 11.

20. Konačno, Vijeće konstatuje da su završne riječi okončane 2. marta 2011. i da je istog dana predsjedavajući Vijeća proglasio pretresnu fazu završenom.⁵³ Stoga, odsada pa do izricanja presude neće biti nikakve sudske aktivnosti koja bi i zahtjevala prisutnost optuženog Praljka u sudnici.

21. Vijeće stoga zaključuje da su uslovi predviđeni pravilom 65(B) Pravilnika ispunjeni u ovom slučaju.

22. Vijeće napominje da od aprila 2008. Žalbena vijeće obavezuje pretresna vijeća da razmotre, *povrh* uslova propisanih pravilom 65(B) Pravilnika, i to da li su humanitarni razlozi koje optuženi iznose dovoljno uvjerljivi da bi opravdali njihovo privremeno puštanje na slobodu u podmakloj fazi postupka,⁵⁴ a trajanje privremenog boravka na slobodi svakako mora biti razmjerno navedenim humanitarnim okolnostima.⁵⁵

23. Vijeće je već izrazilo svoje rezerve u odnosu na primjenjivost tog novog kriterijuma koji Žalbena vijeće smatra neophodnim uslovom u fazi postupka kada je Pretresno vijeće već donijelo odluku na osnovu pravila 98bis Pravilnika. Vijeće je posebno naglasilo svoj stav da se "[odluka na osnovu pravila 98bis,] valjana jedino za potrebe postupka na osnovu pravila 98bis Pravilnika, ne može smatrati 'pred-presudom' koja povećava rizik od bijega optuženih" i opravdanjem postavljanja dodatnog kriterijuma za odobravanje privremenog puštanja na slobodu⁵⁶. Vijeće je međutim "[primilo] na znanje želju Žalbenog vijeća da dobije dodatne garancije za pojavljivanje na suđenju kako bi se uklonio rizik od bijega, kao i dodatne humanitarne razloge /u kontekstu/ Odluke na osnovu pravila 98bis".⁵⁷ U međuvremenu je Vijeće bilo u situaciji da razmotri pedesetak zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu uzimajući u obzir taj novi dodatni kriterijum.

⁵³ Pretres od 2. marta 2011., transkript na francuskom (T(f)) str. 52976.

⁵⁴ Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 17; Odluka u vezi s Prličem od 25. aprila 2008., par. 16.

⁵⁵ Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 17; Odluka u vezi s Prličem od 25. aprila 2008., par. 16; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.4 "Odluka po konsolidovanoj žalbi na Odluku po Borovčaninovoj molbi za posjetu pod nadzorom i na odluke po Gverinom i Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu tokom pauze u sudskom postupku", javno, 15. maj 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Popović* od 15. maja 2008.), par. 24.

⁵⁶ "Odluka po zahtjevu optuženog Pušića za privremeno puštanje na slobodu", javno s povjerljivim dodatkom, 19. mart 2008. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Pušićem od 19. marta 2008.), str. 6, koja upućuje na "Usmenu odluku donesenu na osnovu pravila 98bis Pravilnika", 20. februar 2008., T(f), str. 27201-27238 (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 98bis).

⁵⁷ Odluka u vezi s Pušićem od 19. marta 2008., str. 7.

24. Vijeće podsjeća da su neke sudije Žalbenog vijeća,⁵⁸ kao i neka vijeća i sudije u prvostepenim postupcima, odnosno dežurni sudije, takođe izrazili svoje neslaganje s kriterijumom dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga koji je postavilo Žalbena vijeće.⁵⁹

25. Kao što je Praljkova odbrana navela u svojim razlozima, Vijeće smatra da završetak pretresne faze pretstavlja značajnu promjenu okolnosti u odnosu na situaciju u kojoj je Žalbena vijeće donijelo Odluku u vezi s Prličem od 11. marta 2008. i Odluku u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., što opravdava da se ponovo razmisli o relevantnosti tog dodatnog kriterijuma u ovoj fazi postupka.

26. Vijeće stoga smatra da se prilikom razmatranja svakog zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu nakon što je završena pretresna faza, postavlja sljedeće pitanje: da li je u toj fazi postupka primjena kriterijuma uvjerljivih humanitarnih okolnosti uvijek opravdana s obzirom na mjerodavna načela prava čovjeka i konkretnih okolnosti predmeta?

27. Dakako, Vijeće ne zanemaruje činjenicu da je, shodno Statutu i Pravilniku, pritvor po svemu sudeći pravilo, a privremeno puštanje na slobodu izuzetak. Naime, Statut ne kaže ništa o mogućnosti odobravanja privremenog puštanja na slobodu i samo u članu 20(2) predviđa da "[o]soba protiv koje je potvrđena optužnica mora, na temelju sudskog naloga ili naloga za hapšenje Međunarodnog suda, biti pritvorena, odmah obaviještena o optužbama protiv nje i prebačena na Međunarodni sud." Pravilnik, u pravilu 65(A), predviđa da je puštanje na slobodu moguće samo "na osnovu naloga vijeća".

⁵⁸ V. posebno djelimično suprotna mišljenja sudije Güneya i/ili sudije Liua priložena sljedećim odlukama: Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., Odluka u vezi s Prličem od 25. aprila 2008.; Odluka u predmetu *Popović* od 15. maja 2008.

⁵⁹ V. *Tužilac protiv Stanišića i Župljanina*, predmet br. IT-08-91-T, "Odluka kojom se odbija Zahtjev Miće Stanišića za privremeno puštanje na slobodu tokom pauze poslije zaključenja dokaznog postupka tužilaštva, s izdvojenom izjavom sudije Guya Delvoiea", javno, 25. februar 2011. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stanišić i Župljanin* od 25. februara 2011.), par. 14-26 i izdvojeno mišljenje sudije Delvoiea, par. 4-7; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.23, "Odluka po Žalbi Valentina Čorića na 'Odluku Pretresnog vijeća po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Valentina Čorića'", povjerljivo, 24. decembar 2009. (pred dežurnim sudijom), par. 15-17; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, "Odluka po Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, s javnim suprotnim mišljenjem sudije Prost, 15. oktobar 2009., suprotno mišljenje sudije Prost.

28. Ipak, Vijeće smatra neophodnim da se, s obzirom na važnost ove problematike i njenu kontroverznost,⁶⁰ pritom uzimaju u obzir i načela koja su definisala drugi sudovi, kao i evropski i međunarodni pravni instrumenti.

29. U tom smislu, Vijeće podsjeća i na to da su, po mišljenju Žalbenog vijeća, načela ljudskih prava koja proističu iz Evropske konvencije o ljudskim pravima (dalje u tekstu: Evropska konvencija) i Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (dalje u tekstu: Međunarodni pakt) dio međunarodnog prava,⁶¹ i da se odredbe iz pravila 65(B) Pravilnika moraju čitati u kontekstu tih načela.⁶²

30. I samo Žalbena vijeće je izrazilo stav da, na osnovu tih načela, "[a]ko se možemo zadovoljiti mjerom blažom od obaveznog pritvora, treba da se primijeni ta blaža mjera".⁶³ U tom smislu, Vijeće podsjeća na to da se itekako može razmišljati i o drugim, već uspješno primjenjivanim mjerama kao što su stalni nadzor od strane policijskih organa Hrvatske, kućni pritvor pod nadzorom, pa čak i određivanje kaucije.

31. Vijeće osim toga želi podsjetiti da se jurisprudencija Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) izjasnila o okolnostima u kojima se može primijeniti mjera preventivnog produženog pritvora:

"Shodno ustaljenoj jurisprudenciji Suda, dužnost je u prvom redu domaćih sudskih organa da se brinu za to da u nekom konkretnom slučaju trajanje pritvora optuženog ne prijeđe razumne granice. Sa tim ciljem oni treba da ispituju sve okolnosti koje bi mogle da potvrde ili demantuju postojanje zahtjeva javnog interesa koji, s obzirom na presumpciju nevinosti, opravdava izuzetak od pravila poštovanja slobode pojedinca, kao i da ih iznesu u svojim odlukama u vezi sa zahtjevima za puštanje na slobodu. U suštini, upravo na osnovu razloga iznijetih u tim odlukama, kao i

⁶⁰ V. o tome paragrafe 23 i 24 ove Odluke.

⁶¹ *Tužilac protiv Limaja i drugih*, predmet br. IT-03-66-AR65, "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu Fatmira Limaja", javno, 31. oktobar 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Limaj*), par. 10.

⁶² Odluka u predmetu *Limaj*, par. 12.

⁶³ Odluka u predmetu *Limaj*, par. 13.

nespornih činjenica koje u svojim prizivima navede podnosilac zahtjeva, Sud mora donijeti odluku da li je došlo do kršenja člana 5 paragrafa 3 Konvencije."⁶⁴

32. Pored toga, Vijeće želi da se pozove na načela Međunarodnog pakta, a posebno na njegov član 14(2) koji se odnosi na presumpciju nevinosti, te na član 9(3) koji propisuje da "s/tavljanje u pritvor lica koja očekuju da im se sudi ne smije biti opšte pravilo, ali puštanje na slobodu može se usloviti jemstvom kojim će se osigurati prisustvo tog lica na suđenju".⁶⁵

33. ESLJP je takođe precizirao da "daljnje postojanje osnova za sumnju da je uhapšeno lice počinilo protivpravno djelo je *conditio sine qua non* da bi se zadržavanje u pritvoru smatralo pravilom, ali nakon nekog vremena to više nije dovoljno. Sud tada mora utvrditi da li postoje neki drugi razlozi zbog kojih su pravosudni organi legitimirali nastavljavanje lišavanja slobode".⁶⁶

34. Što se tiče ovog predmeta, Vijeće podsjeća na to da je pretresna faza sada okončana. Za razliku od pretresne faze u kojoj je bila donijeta Odluka u vezi s Prličem od 11. marta 2008., više nema potrebe za prisustvom optuženog Praljka u sudnici. Pored toga, optuženi Praljak više ne mora saradivati sa svojim braniocima, čije prisustvo u Haagu takođe više nije potrebno, za potrebe pripremanja odbrane pošto je njegova, kao uostalom i odbrana drugih optuženih, sada okončana.

35. Pored toga, ne računajući kratke periode puštanja na slobodu, optuženi Praljak u pritvoru boravi više od pet godina – a ne sedam godina, kao što tvrdi Praljkova odbrana. Složenost i razmjeri predmeta daju razloga da se računa s dugotrajnim vijećanjem prije

⁶⁴ Evropski sud za ljudska prava, Drugostepena presuda u predmetu *Prencipe protiv Monaka* (br. 43376/06), 16. juli 2009., par 74 i 75 gdje se upućuje posebno na drugostepene presude u predmetima *Letellier protiv Francuske*, 26. juni 1991., par. 35; *I.A. protiv Francuske*, 23. septembar 1998. (u *Recueil des arrêts et décisions*, 1998-VII), par. 102; *Bouchet protiv Francuske* (br. 33 591/96), 20. mart 2001., par. 40 i *Zanotti protiv Francuske* (br. 42211/98), 31. juli 2001., par. 43.

⁶⁵ V. u istom smislu Opštu napomenu br. 8 u vezi sa članom 9 Međunarodnog pakta (16. sjednica, 1982.), par. 2-4, i jurisprudenciju Odbora za ljudska prava /HRC/, posebno CCPR/CO/79/LVA (Latvija) (HRC, 2003.), par. 10 i CCPR/C/ESP/CO/5 (HRC, 2009.), par. 15.

⁶⁶ Evropski sud za ljudska prava, pravomoćna presuda u predmetu *Prencipe protiv Monaka* (br. 43376/06), 16. juli 2009., par. 74 i 75, gdje se upućuje posebno na pravomoćne presude u predmetima *Letellier protiv Francuske*, 26. juni 1991., par. 35; *I.A. protiv Francuske*, 23. septembar 1998. (*Recueil des arrêts et décisions* 1998-VII), par. 102; *Bouchet protiv Francuske* (br. 33591/96), 20. mart 2001., par. 40, i *Zanotti protiv Francuske* (br. 42211/98), 31. juli 2001., par. 43.

objavljivanja presude. Dakle, razumno je predvidjeti da pred optuženim Praljkom stoji još dug period pritvora.

36. Žalbeno vijeće je opravdalo dodatni kriterijum u kontekstu povećanog rizika od bijega uzrokovanog donošenjem odluke na osnovu pravila 98*bis*. Sumnja u krivicu optuženog se, po mišljenju Žalbenog vijeća, povećava tom odlukom. Međutim, nakon trenutka kad je uveden taj novi kriterijum, optuženi Praljak je u pritvoru proveo još tri godine, što, kako je već napomenuto, znači da je on u pritvoru ukupno već više od pet godina. S obzirom na takvo ukupno trajanje boravka u pritvoru, poštujući, kako je pomenuto u paragrafu 21 ove odluke, pravilom 65(B) Pravilnika propisane uslove pod kojim se privremeno puštanje na slobodu može odobriti, uz primjenu mjera strogog nadzora, te poštujući jurisprudenciju ESLJP-a prema kojoj razlozi za zadržavanje u pritvoru to više gube na snazi što pritvor duže traje, Vijeće smatra da činjenica da optuženi u prilog svom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu ne iznosi humanitarne razloge nije opravdanje za uskraćivanje privremenog puštanja na slobodu. Drukčije rečeno, Vijeće smatra da optuženi, u ovoj fazi postupka i uzimajući u obzir dosadašnje i predstojeće trajanje pritvora, svoje zahtjeve za privremeno puštanje na slobodu više ne moraju opravdavati humanitarnim razlozima.

37. U ovom slučaju, Vijeće je već zaključilo da se uvjerilo da će se optuženi Praljak, ako bude privremeno pušten na slobodu, i ovom prilikom vratiti u PJUN u traženo vrijeme i da neće predstavljati opasnost ni za jednu žrtvu, svjedoka ni bilo koju drugu osobu. Vijeće je takođe zaključilo da zbog dugotrajnog dosadašnjeg boravka u pritvoru optuženog dodatni kriterijum uvjerljivih humanitarnih okolnosti gubi opravdanje. Naime, zadržavanje optuženog Praljka u pritvoru u periodu bez ikakvih sudskih aktivnosti, a pri čemu su ispunjeni i uslovi iz pravila 65(B), moglo bi se shvatiti kao preliminarna osuda, a teško može da se pomiri s načelom presumpcije nevinosti.

38. Međutim, Vijeće smatra da je u analizi vezano pravnim okvirom Međunarodnog suda, tj. Statutom i Pravilnikom, te tumačenjem koje im daje Žalbeno vijeće, pa tako i obavezom dokazivanja dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga kao opravdanja za

privremeno puštanje na slobodu u kasnoj fazi suđenja.⁶⁷ Iz tog razloga, Vijeće će u nastavku razmotriti meritum Zahtjeva na toj osnovi.

39. U ovom slučaju, Vijeće priznaje da je trajanje boravka optuženog u pritvoru faktor koji se mora uzeti u obzir prilikom razmatranja zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu i ističe, kao što podsjeća Praljкова odbrana, da je Vijeće taj faktor uzelo u obzir u raznim svojim odlukama o istom pitanju.⁶⁸ Međutim, Vijeće smatra da, što se tiče, kriterijuma koje je Žalbeno vijeće postavilo u pogledu specifičnosti ili hitnosti humanitarnih razloga koji se navode,⁶⁹ taj opšti faktor ne može se sam za sebe smatrati dovoljno uvjerljivim humanitarnim razlogom u smislu jurisprudencije Žalbenog vijeća.

40. Vijeće zatim napominje da ne postoje 1) nikakve konkretne i aktualne informacije o štetnim posljedicama dugotrajnog pritvora po optuženog i njegove bližnje i 2) nikakva dokumentacija o fizičkom i duševnom zdravstvenom stanju optuženog i njegovih bližnjih u prilog Zahtjevu, konkretno u obliku ljekarskih izvještaja. Vijeće ocjenjuje da takvi nedokumentovani i/ili neažurirani opšti navodi ne mogu biti dovoljni da se optuženom Praljku odobri novi privremeni boravak na slobodi, pogotovo tako kratko nakon prethodnog privremenog puštanja na slobodu, odobrenog u martu 2011., i u tako dugom trajanju koje je zatraženo.

41. Vijeće stoga smatra da, s obzirom na konkretne okolnosti predmeta, humanitarni razlozi koje navodi Praljкова odbrana nisu dovoljno uvjerljivi da bi opravdali privremeno puštanje na slobodu, i to u tako dugom trajanju koje je zatraženo u ovom Zahtjevu.

42. Zaključno, imajući u vidu stroge kriterijume koje je odredilo Žalbeno vijeće u ovom slučaju i zaključke Vijeća u vezi s nedostatkom dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga u Zahtjevu, Vijeće ocjenjuje da ne može zanemariti kriterijume Žalbenog vijeća kao što je to sugerirala Praljкова odbrana u Zahtjevu, i odbija Zahtjev.

IZ TIH RAZLOGA,

NA OSNOVU pravila 65(B) Pravilnika,

⁶⁷ Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 17; Odluka u vezi s Prličem od 25. aprila 2008., par. 16.

⁶⁸ "Odluka po Zahtjevu optuženog Prliča za privremeno puštanje na slobodu", 17. juli 2008., par. 24.

⁶⁹ Odluka u vezi s Prličem od 11. marta 2008., par. 21; Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 19-20.

ODBIJA većinom glasova sudija zahtjev za privremeno puštanje na slobodu optuženog
Praljka,

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, a mjerodavan je tekst na francuskom.

**Predsjedavajući Vijeća, sudija Jean-Claude Antonetti, priložiće ovoj odluci svoje
suprotno mišljenje.**

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
predsjedavajući Vijeća

Dana 21. aprila 2011.

U Haagu (Nizozemska)

[pečat Međunarodnog suda]